

नगरसभाका अध्यक्ष महोदय,

नगरसभाका सदस्यज्यूहरू

- बागलुङ नगरपालिकाको नगर उप-प्रमुखको हैसियतले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट तथा कार्यक्रम, आ.व. २०८१/८२ को प्रगति समिक्षा सहित १७ औं नगरसभाको यो महत्वपूर्ण क्षण र विशेष अवसरमा नेपालको संविधानको धारा २३० बमोजिम स्थानीय तहलाई दिइएको अधिकार र स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ७१ बमोजिम उपस्थित भएको छु । बागलुङ नगरपालिकाले हालसम्म हासिल गरेका सबै प्रकारका उपलब्धिहरूलाई संस्थागत गर्दै थप उपलब्धी प्राप्तीका लागि यो बजेट र कार्यक्रम फलदायी हुने विश्वास लिएको छु ।
- सर्वप्रथम संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापनाका लागि विभिन्न कालखण्डमा भएका जनआन्दोलन, दश वर्षे जनयुद्ध, राजनैतिक क्रान्ति, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गर्दै जिवन उत्सर्ग गर्ने अमर शहिदहरूप्रति उच्च सम्मानका साथ भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु । साथै बेपत्ता परिवार, घाइते तथा अपांगता भएका व्यक्ति लगायत सम्पूर्ण जनसमुदायहरूप्रति हार्दिक अभिनन्दन सहित उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु ।
- बागलुङ नगरपालिकाको पहिलो जननिर्वाचित नगर प्रमुख स्व.ऋषीराम शर्मा तथा नगर उप-प्रमुख पद्मचन्द्र राजभण्डारी लगायत अग्रज नेतृत्वहरूको महत्वपूर्ण योगदानको स्मरण गर्दै उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।
- संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको दोश्रो स्थानीय तहको निर्वाचनबाट हामीले यस नगरपालिकाको निर्वाचित जनप्रतिनिधीको जिम्मेवारी ग्रहण गरेको तीन वर्ष पुरा भईसकेको छ । यस तीन वर्षमा नगरवासीहरूप्रति पूर्ण रुपमा उत्तरदायी बनेर कार्य गरिरहेका छौं र सबै नगरवासीहरूबाट पाएको आत्मिय माया तथा प्राप्त सल्लाह, सुझाव एवं स्वच्छ आलोचनाका लागि हार्दिक आभार एवं कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।
- नेपालको संविधानले मुलुकमा दिगो शान्ती, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा राखेको छ । संविधान बमोजिम मौलिक हकको कार्यान्वयन गर्दै सोझै योजना तथा हामिले लिएका सोच लक्ष्य र उद्देश्य हासिल गर्न समन्यायीक र दिगो आर्थिक वृद्धि मार्फत आम नागरिकको जीवनमा गुणात्मक सुधार ल्याउन, निरपेक्ष तथन बहुआयमिक गरिविको अन्त्य गरी नागरिकको परिस्कृत एवं मर्यादित जिवनयापनको वातावरण सिर्जना गर्न र सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण गर्दै न्यायपूर्ण समाजको निर्माण गर्नु आजको आवश्यकता हो । स्थानीय अर्थतन्त्रका कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्वका साथै श्रमको उत्पादकत्व अभिवृद्धि एवं उत्पादनसिल र मर्यादित रोजगारी सृजना गर्नु, आर्थिक श्रोत्रमा देखिएको असरलाई सम्बोधन गर्दै उत्पादन, बचत तथा लगानी अभिवृद्धि गर्नु, उपयोगमुखी आयात न्युनिकरण गरी व्यापार असन्तुलन घटाउदै बाह्य क्षेत्रलाई स्थायित्व प्रदान गरि दीगो बनाउनु, विप्रेषण आप्रवाहलाई उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगाई अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउनु, विपद जोखिम न्यूनिकरणका क्षेत्रमा पुनरोत्थान, उत्थानशीलता र जलवायु अनुकुलनशीलता कायम गर्नु र नगरलाई आधारभूत उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन यो नगरसभा एक ढिक्का भएर लाग्न पर्ने आवश्यकता देखिन्छ । यो अवस्थामा पनि सन्तुलित एवं समावेशी विकास, आर्थिक वृद्धि, सुशासन, दिगो पूर्वाधार विकास, बालमैत्री स्थानीय शासनको दिगोपना, रोजगारी तथा शिपमुलक तालिम, पर्यटन विकास र सामाजिक विकासको कार्यमा बजेट लक्षित गर्ने भरपुर प्रयास गरेको छु ।
- नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, नेपालको दीगो विकास लक्ष्य, सोझै योजना, नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, गण्डकी प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, मध्यकालिकन खर्च संरचना, आवधिक योजना र बागलुङ नगरपालिकाको आवधिक योजना, मध्यमकालिन खर्च संरचनाले निर्दिष्ट गरेका योजना तथा बजेट सहित स्थानीय राजनैतिक दलहरू, स्थानीय विज्ञ, नागरिक क्षेत्रका अगुवा, विषयगत समिति लगायत सरोकारवाला संघ सस्थाहरूको सुझाव, वडा समिति र टोल भेला तथा नागरीकबाट प्राप्त भएका सुझावलाई समेत ग्रहण गर्दै बजेट तर्जुमाको मुख्य मार्गदर्शनको रुपमा लिएको छु । साथै यस गरिमामय नगरसभामा नगर प्रमुखज्यूबाट प्रस्तुत आ.व. २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रमुख आधार बनाई सिमित श्रोत र साधनबाट अधिकतम आवश्यकता सम्बोधन हुने गरी यो बजेट तथा कार्यक्रम बनाएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू

अब म बागलुङ नगरपालिकाको गत आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वित्तिय विवरणको यथार्थ अवस्था संक्षेपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा प्रस्तावित आय अनुमान रु. १,३२,७०,०४,३००। (एक अर्ब बत्तीस करोड सत्तरी लाख चार हजार तीन सय रुपैयाँ) भएकोमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तिय समानीकरण अनुदान तर्फ १४,७४,०५,०००। (चौध करोड चौरहत्तर लाख पाच हजार रुपैयाँ मात्र), सशर्त अनुदान तर्फ रु ६२,४२,३९,०८७। (बैसठ्ठी करोड बयालीस लाख उन्चालीस हजार सतासी रुपैयाँ मात्र), विशेष अनुदान तर्फ ३०,२९,१७२। (तीस लाख

उन्तीस हजार एक सय बहत्तर रुपैया मात्र) र समपुरक अनुदान तर्फ रु १,८४,९९,०१७। (एक करोड चौरासी लाख उनान्सय हजार सत्र रुपैया मात्र) गरी जम्मा रु ७९,३१,७२,२७७ (उनासी करोड एकतिस लाख बहत्तर हजार दुई सय सतहत्तर रुपैया मात्र), प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान तर्फ रु १,७१,११,२५०। (एक करोड एकहत्तर लाख एघार हजार दुई सय पचास रुपैया मात्र), सशर्त अनुदान रु. २२,०९,५१३। (बाइस लाख नौ हजार पाच सय तेह्र रुपैया मात्र) समपुरक अनुदान रु. ४७,१०,१४४। (सच्चालीस लाख दस हजार एक सय चौवालीस रुपैया मात्र) गरी प्रदेश तर्फ जम्मा रु २,४०,३०,९०७। (दुई करोड चालिस लाख तीस हजार नौसय सात रुपैया मात्र) त्यसै गरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको राजश्व बाँडफाँड तर्फ रु १३,९३,८३,०८१। (तेह्र करोड त्रिनव्वे लाख त्रीयासी हजार एकासी रुपैया) र आन्तरिक आय तर्फ रु ५,९२,८५,१७६। (पाच करोड बयानव्वे लाख पचासी हजार एक सय छयात्तर रुपैया मात्र) र गत वर्षको मौज्दात तर्फ रु ६,७०,१७,४३५। (छ करोड सत्तरी लाख सत्र हजार चार सय पैतीस रुपैया मात्र) गरी जम्मा रु १,०८,२८,८८,८७९। (एक अर्ब आठ करोड अठ्ठाइस लाख अठासी हजार आठ सय उनासी रुपैया मात्र) यथार्थ आय प्राप्त भई लक्ष्यको ८१.६ प्रतिशत मात्र यथार्थ आय भएको व्यहोरा गरिमामय सभामा जानाकारी गराउदछु।

८. त्यसै गरी खर्च तर्फ आर्थिक विकासका लागि रु २,४४,७८,८३२। (दुई करोड चौवालीस लाख अठहत्तर हजार आठ सय बत्तिस रुपैया मात्र), सामाजिक विकास तर्फ रु १३,२९,२६,७०९। (तेह्र करोड उन्तीस लाख छव्वीस हजार सात सय नौ रुपैया मात्र), पूर्वाधार विकास तर्फ रु ३०,९३,६९,७४४। (तीस करोड त्रियानव्वे लाख उसत्तरी हजार सात सय चौवालीस रुपैया मात्र), सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र तर्फ रु २,३८,०२,०२१। (दुई करोड अठ्ठतिस लाख दुई हजार एककाइस रुपैया मात्र) र कार्यालयको सञ्चालन (सामुदायिक विद्यालय, शिक्षक कर्मचारी तलब भत्ता समते) तर्फ रु ५६,१४,४४,८७०। (छपन्न करोड चौध लाख चौवालीस हजार आठ सय सत्तरी रुपैया) गरी **जम्मा रु १,०४,२०,२२,१७८/-** (एक अर्ब पाच करोड बीस लाख बाइस हजार एक सय अठहत्तर रुपैया मात्र) खर्च भई कुल बजेट को ७९.२७ प्रतिशत खर्च भएको व्यहोरा सम्मानित नगरसभा मा जानाकारी गराउन चाहान्छु।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरु,

अब म चालु आ.व.२०८१।०८२ को जेठ मासान्त सम्ममा बजेट योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका सन्दर्भमा देखिएका तथ्यहरु र बजेटको स्वरुपलाई प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु।

९. नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तिय समानीकरण अनुदान तर्फ रु. १५,८७,००,०००। (पन्ध्र करोड सतासी लाख) अनुमान भएकोमा रु. १४,५६,२३,१२०। (चौध करोड छपन्न लाख, त्याइस हजार एक सय बीस रुपैया मात्र) प्राप्त भएको, सशर्त अनुदान रु. ९९,८७,३८,०००। (उनान्सय करोड सतासी लाख अठ्तीस हजार रुपैया मात्र) आय अनुमान भएकोमा रु. ९८,३१,६८,०२०। (अन्ठनव्वे करोड एकतीस लाख अठ्सठ्ठी हजार बीस रुपैया मात्र) प्राप्त भएको, समपुरक अनुदान रु. ४०००००००। (चार करोड रुपैया मात्र) अनुमान भएकोमा रु. १,९५,२९,३३१। (एक करोड पन्चानव्वे लाख उन्तीस हजार तीन सय एकतीस रुपैया मात्र) प्राप्त भएको, राजश्व बाँडफाँड तर्फ रु. १६,४९,५०,१८६। (सोह्र करोड उन्पचास लाख पचास हजार एक सय छयासी रुपैया मात्र) आय अनुमान भएकोमा रु. १२,८२,०१,२९७। (बाह्र करोड बयासी लाख एक हजार दुई सय सन्तानव्वे रुपैया मात्र) प्राप्त भएको छ। प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान, समपुरक र सशर्त अनुदान तर्फ रु. ३,२६,७६,०००। (तीन करोड छव्वीस लाख छयात्तर हजार रुपैया मात्र) आय अनुमान भएकोमा रु. २,७६,७६,०००। (दुइ करोड छयात्तर लाख छयात्तर हजार रुपैया मात्र) प्राप्त भएको, आन्तरिक राजश्वको आय र गत वर्षको बैक मैज्दात सहित रु. २५,०७,४०,१७१। (पच्चिस करोड सात लाख चालीस हजार एक सय एकहत्तर रुपैया मात्र) आय अनुमान भएकोमा खुद आय रु ८,३०,९८,९४१। (आठ करोड तीस लाख अन्ठानव्वे हजार नौ सय एकचालीस रुपैया मात्र) प्राप्त भई जम्मा रु १,३८,७२,९६,७१०/- (एक अर्ब अठ्तीस करोड बहत्तर लाख छयान्नव्वे हजार सात सय दस रुपैया मात्र) वास्तविक आय प्राप्त भएकोमा आय अनुमानमा अभै रु. २५,८५,५०,७६४।-(पच्चीस करोड पचासी लाख पचास हजार सात सय चौसठ्ठी रुपैया मात्र) प्राप्त हुन बाँकी रहेको र यस अवधि सम्म चालु खर्च ६५.३९ प्रतिशत, पूजिगत खर्च ६४.२७ प्रतिशत र वित्तिय व्यवस्था खर्च १०० प्रतिशत खर्च भई औसत जम्मा खर्च प्रतिशत ६५.०४ भएको व्यहोरा जानाकारी गराउन चाहान्छु।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरु,

चालु आ.व.२०८१।०८२ का विद्यमान आर्थिक गतिविधिहरु एवं बजेट कार्यान्वयनको सन्दर्भमा देखिएका केहि चुनौतीहरुलाई समीक्षात्मक रुपमा प्रस्तुत गर्दछु।

१. आन्तरिक श्रोतमा अपेक्षित उपलब्धी नहुनु।

२. आर्थिक श्रोत साधनको सीमितता र स्थानीय असिमित आवश्यकता रहनु।

३. केन्द्र तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुनुपर्ने राजश्व बाँडफाँड र वित्तिय समानीकरण अनुदान शर्त बमोजिम प्राप्त हुन नसक्नु ।

नगरसभाबाट स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमहरु धेरै जसो सम्पन्न भइसकेको र केही सम्पन्न हुन अन्तीम चरणमा पुगेका छन् । जसले गर्दा कार्य सम्पन्नताका आधारमा भुक्तानी दायित्व श्रृजना हुँदै गएको तर अपेक्षित आयको लक्ष्य हासिल गर्न नसकिएकाले वित्तिय व्यवस्थापनमा चुनौती थपिएको छ । यसैगरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको विकास सम्बन्धि नीति तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन, राजश्व बाँडफाँड र अधिकार क्षेत्रमा समन्वय र सहजिकरणको आवश्यकता महसुस गरेको छ ।

सभाका अध्यक्ष महोदय,

चालु आ.व. २०८१/०८२ का लागि स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा श्रोतगत चुनौतीहरुका बावजुद पनि भए गरिएका उपलब्धीहरुलाई संक्षेपमा उल्लेख गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. पन्ध्रौँ र सोह्रौँ नगर सभाबाट स्वीकृत भएका योजना तथा कार्यक्रमहरु मध्ये ४६७ योजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समिती मार्फत सम्पन्न गरि कार्य थालनी भएकोमा हाल सम्म ३३७ योजना तथा कार्यक्रमहरु सम्पन्न भइ ७२.१६ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ भने नगरस्तरीय ठूला प्रकृतिका ११ वटा आयोजनाहरु निर्माण व्यवसायी मार्फत संचालन गरि ७० प्रतिशत भौतिक प्रगती सहित निर्माण कार्य भैरहेको छ ।
२. बागलुङ नगरपालिकामा उपभोक्ता समिति मार्फत संचालित महत्वपूर्ण आयोजना मध्ये नमुना विद्यालयका लागि स्वीकृत गणेश मा.वि. बा.न.पा. १४ को भवन निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । त्यसै गरी बागलुङ नगरपालिका वडा नं. ६ मा आधारभूत स्वस्थ सेवा केन्द्र भवनको निर्माण कार्य करिब ७० प्रतिशत पुगेको छ । बागलुङ नगरपालिका वडा नं. ९ मा मनकामना डिही गैराफाटा सिम्सवारा बौडाइचौर सडक को निर्माण कार्य ९० प्रतिशत सम्पन्न भएको छ । फोहोर व्यवस्थापनका लागि बागलुङ बजार क्षेत्रका घरधुरीमा छुट्टा छुट्टै फोहोर संकलन बाल्टि वितरण कार्य सम्पन्न भएको छ भने करिब ६० लाख रुपैयाँ लागतमा ल्याण्डफिल्ड साइट तयार भएको छ । मालिका पर्यटकीय क्षेत्र सुधार एवं मन्दिर निर्माण अन्तर्गत मालिका भगवतीको मौलिक शैलिको मन्दिर निर्माण तथा संसारकोटमा गणेश मन्दिर, मालढुङ्गा खुदुर्केघाटमा लक्ष्मीनारायण मन्दिर, भौरवस्थान मन्दिर जिर्णोद्धार, मावन सेवा आश्रम भवन निर्माण कार्य चलिरहेका छन् । बा.न.पा. ८ सिगानामा जमिन मुनीको भुमिगत पानी लिफ्टिङ प्रविधि सहित वितरण कार्य सम्पन्न भएको छ । चिसाखोला मतेगैर सडक, रिठेखोला सिमलपाटा आरुपाट सडक, अमलाचौर धापाखोला पानीटंकी सडक, दावगरा बसपार्क पहुचमार्ग, तिनतले पञ्चकोट सडक जस्ता ठूला आयोजनाको स्तरउन्नती कार्य सम्पन्न भएका छन् । लहरेपिपल देखि कटुजेपानी सिम पदमार्ग, सरंगी कान्ले धौलेचौर भैरवस्थान पदमार्ग, कालिदोभान भैरवस्थान पर्यटकीय पदमार्ग, सल्लेरी मोदिवेनी पदमार्ग लगायतका स्थानमा पदमार्ग निर्माण कार्यले तिब्रता लिएका छन् । बा.न.पा. १२ मा सहिद स्मृति पार्कको निर्माण कार्य तिब्र रुपमा चलिरहेको छ भने पञ्चकोटमा बागलुङ नगरपालिकाको पूर्ण लगानीमा मञ्च निर्माण कार्यले पुर्णता पाएको व्यहोरा यस गरिमामय सदनमा जानकारी गराउदछु ।
३. ठेक्का प्रक्रिया मार्फत संचालनमा रहेका जैमिनी सरङ्गी सडकको ९०० मि कालोपत्रेको काम सम्पन्न भएको छ, श्री मुक्तिनाथ बाबा परिक्रमा सहितको सडक स्तरउन्नती को ५५ प्रतिशत र गलुवा भकुण्डे सडक ८० प्रतिशत, नारायणस्थान स्वास्थ्य चौकी ८० प्रतिशत, नगर अस्पताल ५० प्रतिशत, पानी टंकी पैयुपाटा धापाखोला सडक ८० प्रतिशत, महाविद्याजन मा.वि. आवसिय विद्यालय ६० प्रतिशत, रामरेखामा चिल्ड्रेन पार्क ९५ प्रतिशत, बा.न.पा. २ मा २०० मि नाली निर्माण, जस्ता ठूला आयोजनाहरुको निर्माण कार्य चलिरहेको छ ।
४. नेपाल शहरी शासकिय सुधार तथा पूर्वाधार कार्यक्रम (NUGIP) अन्तर्गत मुलपानी स्कूल-हराचौर-कालीमाटी-तितौरे सडक वडा नं. ७, वडारचौर-ढोडेनी-फोर्से सडक स्तरउन्नती वडा नं. ४ र माभीवस्ती-निरहेघाट सडक स्तरउन्नती वडा नं. १ का सडक आयोजनाहरु माध्य वडारचौर ढोडेनी फोर्से सडक र माभीवस्ती निरहेघाट सडक गरी ४ किमी सडक कालोपत्रे सम्पन्न भई मुलपानी हराचौर कालिमाटी तितौरे सडक कालोपत्रेको पुर्व तयारीको अवस्थामा पुगेको व्यहोरा यस गरिमामय सभामा जानकारी गराउदछु ।
५. हामी निर्वाचीत भए संगै लक्ष्य लिइएको बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा ले पुर्णता प्राप्त गरी बालमैत्री दिगोपनाका कार्यक्रमहरु अगाडी बढाइएका छन् ।
६. १० लाखभन्दा माथिका योजना तथा कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी अनुगमन नगरस्तरीय समितिबाट र सो भन्दा कम बजेटका योजना वडास्तरीय समितिबाट र अन्य महत्वपूर्ण योजनाहरु जिल्ला स्तरीय अनुगमन समितिबाट गरी काम गरेका योजना तथा कार्यक्रमको सम्बन्धित फिल्डमा पुगी नापजाँच गरी भुक्तानीका लागि सुभाब सहित नगरपालिकामा सिफारिश गर्ने कार्य गरिएको छ । काम अधुरो र कमजोर निर्माण गरेका योजनाको हकमा सुधार समेत गर्न लगाई भए गरेका कार्यहरुको यथार्थ मूल्याङ्कन गरी भुक्तानीका लागि सिफारिश गर्ने गरिएको छ ।
७. बागलुङ नगर क्षेत्रभित्र अन्य कार्यालयबाट संचालन गरिएका ठूला पूर्वाधार आयोजनामा दोहोरो पर्न नदिन अनुगमन गर्ने क्रममा तत्काल सम्बन्धित कार्यालयसंग समन्वय गरिएको छ ।
८. जुनसुकै मौसम र समयमा नगर क्षेत्रभित्र नियमित यातायात संचालनका लागि सम्बन्धित फिल्डमा गई तत्काल बाटो खुलाउने कार्य निरन्तर गरिएको छ ।

९. निर्माण व्यवसायीबाट निर्माण भएका योजनाहरूको हकमा फिल्डमा निर्माण कार्य राम्रो गरेकाको हकमा मात्र सिफारिश गर्ने गरिएको, केहि रुग्ण आयोजनाहरूको हकमा नगर कार्यपालिकाको बैठकमा छलफल गर्ने कार्य अगाडि बढाइएको छ ।
१०. नगरस्तरीय अनुगमन समितिको पहलमा जिल्ला स्तरीय निकायका प्रमुख सहितको टिमबाट कसर उद्योग लगायत ठूला पूर्वाधार आयोजनाहरूको अनुगमन गराउने कार्य गरिएको छ । सर्वोच्च अदालतको अन्तिम फैसला प्राप्त भए पश्चात बमोजिम नगर क्षेत्रभित्र पर्ने बगरहरूको एकिकृत आय ठेक्का प्रक्रिया अगाडी बढाउने तयारी गरीएको छ ।
११. दावगरामा बसपार्कको वृहत उद्घाटन भई नियमीत सञ्चालनका लागि बस व्यवसायी संग सम्झौता सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ । बसपार्क दिर्घकालीन र व्यवस्थित बनाउन २५ वर्षको लागि ठेक्का प्रकृया अगाडी बढाइएको छ ।
१२. बागलुङ नगर क्षेत्रभित्र रहेका पर्यटकिय स्थलहरूको बारेमा पर्यटकलाई जानकारीमा सहजता ल्याउनको लागि विश्वका १० भाषामा जनाकारी उपलब्ध हुने गरी क्यूआर कोड निर्माण गरी सम्बन्धित पर्यटकिय स्थलहरूमा राखिएको छ । बागलुङ नगरपालिकालाई पर्यटन क्षेत्रमा पहिचान गराउने उद्देश्यका साथ बागलुङ नगरपालिकाको पर्यटन नारा र लोगो समेत निर्माण गरिएको छ भने नगरका सम्पूर्ण सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा पर्यटन विद्यार्थी क्लव गठन गरी नगरस्तरीय पर्यटन विद्यार्थी क्लव गठन गरिएको छ । बागलुङ नगरपालिकालाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न पर्यटन विकासमा टेवा पुग्ने गरी मठ, मन्दिर तथा सांस्कृतिक महत्वका विषयमा लगानी गरिएको छ ।
१३. बागलुङ नगरपालिका र हेफर ईन्टरनेशनल नेपाल संगको सहकार्यमा संचालन रहेको **आत्मनिर्भर बागलुङ** कार्यक्रम अन्तरगत बागलुङ नगरपालिकाको वडा नं. ५,६,७,८,९,१०,११,१२, १३ र १४ मा कृषि तथा पशु विकासका कार्यक्रम सञ्चालन भई नगर क्षेत्रको आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याएको महशुस गरेको छ ।
१४. गण्डकी प्रदेशका स्थानीय तहहरूमा रहेका न्यायीक समितिहरूको न्यायिक कार्य सम्पादनमा एकरूपता ल्याउन बागलुङ नगरपालिका न्यायीक समितिको अगुवाईमा गोर्खामा प्रथम र हालै बागलुङमा गण्डकी प्रदेश स्तरीय दोस्रो न्यायीक सम्मेलन सम्पन्न भएको छ ।

आदरणीय सभाध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरू,

अब म आन्तरिक तथा बाह्य राजश्व परिचालनको क्षेत्रतर्फ भएको प्रगतिबारे संक्षिप्त विवरण पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

राजश्व परिचालन तर्फ

नगरपालिकाको आ.व. २०८१/८२ को लागि १ अर्ब ६४ करोड ५८ लाख ४ हजार ३ सय ५७ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा २०८२ जेष्ठ मसान्त सम्म १ अर्ब ३८ करोड ७२ लाख ९६ हजार ७ सय १० रुपैयाँ अर्थात कुल अनुमानको ८४.२९ प्रतिशत संकलन भएको व्यहोरा पेश गर्दछु ।

बजेट तथा खर्चको विवरण :-

चालु खर्चतर्फ:

चालु खर्च शिर्षक अन्तर्गत ८५ करोड ७२ लाख ८८ हजार ३ सय ९ रुपैयाँ संशोधित विनियोजन स्विकृत गरिएकोमा २०८२ जेष्ठ मसान्त सम्म ५६ करोड ५ लाख ४० हजार ६ सय ७४ रुपैयाँ अर्थात कुल स्विकृत विनियोजनको ६५.३९% खर्च भएको छ ।

पूँजीगत खर्चतर्फ:

पूँजीगत खर्च शिर्षक अन्तर्गत ७७ करोड ९८ लाख १६ हजार ४८ रुपैयाँ संशोधित विनियोजन स्विकृत गरिएकोमा २०८२ जेष्ठ महिनाको ७ गते सम्म ५० करोड १२ लाख २ हजार ७१ रुपैयाँ अर्थात कुल स्विकृत विनियोजनको ६४.२७% खर्च भएको व्यहोरा जानकारी गराउँदछु ।

वित्तीय व्यवस्थातर्फ:

वित्तिय व्यवस्थापन खर्च शिर्षक अन्तर्गत ८७ लाख विनियोजन स्विकृत गरिएकोमा ८७ लाख नै खर्च भई कुल स्विकृत विनियोजनको १०० % वित्तीय प्रगती हासिल भएको व्यहोरा प्रस्तुत गर्दछु ।

आर्थिक वर्ष ०८१/०८२ को कुल स्वीकृत संशोधित अनुमान १ अर्ब ६४ करोड ५८ लाख ४ हजार ३ सय ५७ रुपैयाँ मा खर्च रु. १ अर्ब ७ करोड ४ लाख ४३ हजार ३ सय ४५ खर्च अर्थात ६५.०४ % वित्तीय प्रगती हासिल भएको व्यहोरा पेश गर्दछु । चालु आ.व. का स्वीकृत योजनाहरू सम्झौता तथा कार्यान्वयन भई भुक्तानी हुने क्रममा रहेकोले यसको वित्तीय प्रगती आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्ममा ८० प्रतिशत सम्म पुग्ने अपेक्षा गरेको छु ।

आदरणीय सभाध्यक्ष तथा सभा सदस्यज्यूहरू,

अब म चालु आ. व. २०८१।८२ मा नगरपालिकाको विषयगत क्षेत्रतर्फ मिति २०८२ जेठ मसान्त सम्म भएको प्रगतिबारे संक्षिप्त विवरण पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आर्थिक विकास क्षेत्र

आ. व. २०८१।८२ मा आर्थिक विकास क्षेत्रका लागि ५ करोड ८४ लाख १ हजार रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हाल सम्मा २ करोड २५ लाख ५७ हजार ९ सय २५ रुपैयाँ अर्थात कुल अनुमानको ३८.६३ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको छ ।

सामाजिक विकास क्षेत्र

आ. व. २०८१।८२ मा सामाजिक विकास क्षेत्रका लागि ६३ करोड ३ लाख ८० हजार ७ सय ५४ रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हालसम्म ४२ करोड ३३ लाख ४७ हजार २ सय २३ रुपैयाँ अर्थात कुल अनुमानको ६७.१६ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ ।

पूर्वाधार विकास क्षेत्र

आ.व. २०८१।८२ मा पूर्वाधार विकास क्षेत्रका लागि ६० करोड ८३ लाख ८२ हजार ६ सय ८५ रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हालसम्म ४१ करोड ९२ लाख १८ हजार ४९ रुपैयाँ अर्थात कुल अनुमानको ६८.९१ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको व्यहोरा पेश गर्दछु ।

सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र

आ. व. २०८१।०८२ मा सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्रका लागि १४ करोड १४ लाख ६२ हजार ९ सय ९२ रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हालसम्म ७ करोड २९ लाख ९ सय १४ रुपैयाँ अर्थात कुल अनुमानको ५१.५३ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको जानकारी गराउछु ।

कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक क्षेत्र

आ. व. २०८१।८२ मा कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक क्षेत्रका लागि २० करोड ७१ लाख ७६ हजार ९ सय २६ रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हाल सम्म १३ करोड २४ लाख १९ हजार २ सय ३२ रुपैयाँ अर्थात कुल अनुमानको ६३.९२ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको व्यहोरा पेश गर्दछु ।

आदरणीय सभाध्यक्ष तथा सभा सदस्यज्यूहरु,

अब म नगरपालिकाको विकासका चुनौती र अवसरहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

माथि प्रस्तुत गरिएको चालु आ. व. २०८१।८२ को हाल सम्मको अवधिको वित्तीय तथा भौतिक प्रगती विवरणको आधारमा तयार गरिएको संक्षिप्त समिक्षाको प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा आ. व. २०८१।०८२ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न केहि चुनौती तथा अवसरहरु रहेको देखिएको छ । नगरपालिकाको विकाससँग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्दै गर्दा देखा परेका चुनौतीहरुलाई प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

चुनौतीहरु:

१. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (संशोधन सहित) बमोजिमका व्यवस्थाहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने,
२. सीमित स्रोत र साधनबाट असिमित जनचाहना तथा सबै तर्फका आवश्यकताहरुलाई एकमुष्ट रुपमा तत्कालै सम्बोधन गर्ने,
३. विभिन्न सात तहसम्मको योजना प्रक्रिया पूरा गरी योजना माग, छनौट, प्राथमिकीकरण र कार्यान्वयनमा कानूनी व्यवस्था अनुरूपको उत्तरदायित्व पूरा गर्न स-साना योजनाहरुलाई बडा तहबाट सम्बोधन गर्न लगाई मझौला आकारका योजनामा नगरपालिकाको बजेटलाई केन्द्रित गर्ने,
४. उपभोक्ता समितिको काम कारवाहिमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता र अर्थपूर्ण जनसहभागीता कायम राख्ने,
५. ठेक्का तथा उपभोक्ता समिति मार्फत गरिने कार्य समयमा सम्पन्न गर्ने,
६. गैर सरकारी संस्था क्षेत्रको बजेट, कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको प्राथमिकता क्षेत्रमा केन्द्रित गर्ने,

७. दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्त गर्न नीति तथा कार्यक्रममा लक्ष्यहरूलाई स्थानीयकरण गर्ने,
८. आन्तरिक राजश्व संकलनको लक्ष्यलाई हासिल गर्न स्थानीय नागरिक तथा स्थानीय सरकारप्रति एक अर्काका पूरकका रूपमा रहेको आभाष दिलाउँदै घरदैलोको सरकारका रूपमा आशा र भरोसाको सञ्चार गर्ने,
९. आर्थिक संकटका कारण नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट अनुमान गरिएको राजश्व तथा अनुदानको रकम सबै प्राप्त हुने अवस्थाको सुनिश्चितता नहुँदा तर्जुमा गरिएका योजनाहरूको कार्यान्वयनमा द्विविधा हुने गरेको ।

आदरणीय सभाध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरू,

माथि उल्लिखित चुनौतीहरू विद्यमान हुँदाहुँदै पनि यस नगरपालिकाको सामाजिक, आर्थिक, वातावरणीय तथा भौगोलिक विशिष्टताका कारण हामीसँग उपलब्ध अवसर र सम्भावनालाई नगरको विकासका लागि सम्पत्तिको रूपमा लिई हाम्रा कार्यहरू अघि बढाउनु पर्ने छ ।

अवसर तथा सम्भावनाहरू:

१. मुलुकको गौरवको योजनाका रूपमा रहेका मध्य पहाडी राजमार्ग र कालिगण्डकी करिडोर जस्ता महत्वपूर्ण राजमार्गहरूको सहज पहुँच,
२. साविक धौलागिरी अञ्चलकै सदरमुकाम तथा जिल्ला सदरमुकाम नै बागलुङ नगरपालिकामा अवस्थित भएको कारण विभिन्न सरकारी कार्यालय, निजि तथा गैर-सरकारी संघ संस्था तथा नेपालको उच्च तह सम्म पहुँच राख्ने विशिष्ट व्यक्तिहरूसँगको आवश्यकता बमोजिमको पहुँच तथा उपलब्धता
३. हावापानी तथा जलवायुको दृष्टिबाट आवासीय सहरको सम्भावना भई तिव्र शहरीकरण हुँदै गरेको,
४. विभिन्न स्थानीय स्रोत र साधनहरूको परिचालन गरी स्थानीयस्तरमा उद्योग, पर्यटन तथा अन्य व्यवसाय सञ्चालनमा सहजता देखिएको,
५. नगरपालिका र वरिपरिका क्षेत्रलाई प्याकेजको रूपमा धार्मिक, ऐतिहासिक सम्पदा एवम् उष्णदेखि शितोष्ण जलवायु भएका विविधतायुक्त प्राकृतिक सौन्दर्य भएका स्थानहरू समेटी उत्कृष्ट पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न सकिने,
६. स्थानीय स्तरमा उपलब्ध भएका खनिज तथा नदीजन्य पदार्थको व्यवस्थित उत्खनन् र उपयोग गरी नगरपालिकाको विकास निर्माण तथा आयस्रोत बढाउन सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेका छन् ।
७. संघ/प्रदेशबाट नगरपालिकाको लागि पर्यटन, यातायात लगायतका पूर्वाधारहरूमा बजेट सम्बोधन हुने गरेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेटका उद्देश्य र प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

- क) नगरको अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाई उच्च एवं समावेशी आर्थिक बृद्धि हासिल गर्ने ।
- ख) बालमैत्री स्थानीय शासन नगर घोषणा भए सँगै यसको दिगोपनाको सूचिश्चितता गर्ने ।
- ग) शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता नागरिकका अत्यावश्यक सेवालाई गुणस्तरीय र आम नागरिकको पहुँच सहजरूपमा पुर्याउने ।
- घ) सुशासन र नागरिक मैत्री सेवा प्रवाह गर्ने ।
- ङ) फोहोर मैलाको उचित व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षणमा सहयोग पुर्याउने ।
- च) नगर क्षेत्र भित्र रहेका श्रमिकहरूको सीप, अनुभव, र व्यक्तिगत विवरण समेतको अभिलेख रहने गरी श्रमबैंक स्थापना गरी श्रमबैंकमा आवद्ध श्रमिकहरूलाई रोजगारको अवसरहरू सृजना गर्ने र समान कामको लागि समान ज्यालाको सिद्धान्तलाई कडाईका साथ कार्यान्वयनमा जोड दिइने ।
- छ) कृषि पशु तथा पर्यटन विकास जस्ता आर्थिक विकासका क्षेत्रहरूमा टेवा पुर्याउने ।
- ज) योजना निर्माण, विकास र समृद्धिमा सार्वजनिक निजि र सहकारी क्षेत्रको साभेदारीलाई उच्च प्राथमिकता दिने ।
- झ) उत्पादनशील गतिविधि सञ्चालन गरी, उद्यमशीलता तथा स्थानीय रोजगारी श्रृजना गर्ने ।
- ञ) अनुसन्धान र सामाजिक विकासका कार्यलाई प्राथमिकतामा राख्ने ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू

अब म आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि लिईएको राजश्व सम्बन्धी नीतिहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

१. बागलुङ नगरपालिकाले स्वीकृत गरेका मौजुदा करका श्रोतहरुमा आवश्यक परिमार्जन गरी सोही आधारमा स्वीकृत राजश्व असुलीलाई प्रभावकारी बनाई स्थानीय श्रोत साधनको समुचित उपयोगको नीति लिईएको छ ।
२. नगरका विभिन्न वडामा रहेका स्थानीय श्रोतहरुको अध्ययन गरी अवस्था र आवश्यकता अनुसार कानून निर्माण गरी सम्भाव्य श्रोतहरुको समुचित उपयोग गर्ने नीति लिईएको छ ।
३. राजश्व संकलनका लागि सार्वजनिक नीजि साभेदारीको सम्भावनाको खोजि गर्ने । साभेदार संस्थालाई राजश्व संकलनको तुलनात्मक रुपमा कार्यक्रम अनुदान प्रदान गर्ने नीति लिईएको छ ।
४. नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालित ठुला आयोजनाको निर्माणका कारण सडक जिर्ण हुने अवस्था आएमा त्यस्तो जिर्ण अवस्थाको मुल्यांकनका आधारमा स्थानीय सडक उपयोग सम्बन्धी शुल्क लगाउन आवश्यक नीति निर्माण गरिने छ ।
५. सांघुरा सडकहरु त्यसमा पनि सवारी चाप र लामो समय सम्मको पार्किङले गर्दा वजारका सडकहरु जाम हुने गरेकाले सडकमा पार्किङ गरि राख्ने मोटर साईकलहरुमा प्रतिदिन रु १० मात्र पार्किङ शुल्क लगाई सडकमा पार्किङको चापलाई कम गर्ने नीति लिएको छ ।
६. सम्मानीत सर्वोच्च अदालतको आदेश फैसला बमोजिम कालिगण्डकी, काठेखोला लगायतका सम्भाव्य स्थलको प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययन गरी प्रतिवेदनका आधारमा नदी खोलाको पर्यवरणीय सन्तुलन नविग्रने गरी नदी जन्य पदार्थको उत्खनन गरी आन्तरिक श्रोत बृद्धि गरिने छ ।
७. नगर क्षेत्र भित्र दर्ता नगरी संचालनमा रहेका पेशा व्यवसाय तथा फर्महरुलाई आगामी असोज मसान्तसम्म दर्ता गर्न समय दिइएको छ । उक्त अवधि भित्र दर्ता नगरेमा नियमानुसार कारवाहीको प्रकृया अगाडी बढाइने छ ।
८. वजारलाई मर्यादित, स्वच्छ, प्रतिस्पर्धी र उपभोक्ता मैत्रि बनाउनलाई वजार अनुगमन कार्यलाई सरोकारवालाहरुको समेत सहभागितामा प्रभावकारी बनाइने छ ।
९. नगर क्षेत्रको जग्गा वर्गिकरण गरी सम्पत्ति करलाई समय सापेक्ष बनाइने छ ।
१०. नगर क्षेत्रमा रहेका पार्क तथा सार्वजनिक स्थलहरुलाई आवश्यक कार्यविधिका आधारमा करार गरी निजी क्षेत्रको माध्यमद्वारा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । साथै व्यवसाय करका सम्बन्धमा बागलुङ उद्योग बाणिज्य संघ, बागलुङ संग सहकार्य गर्ने नीति लिईने छ ।
११. आर्थिक वर्ष ०८२/८३ का लागि प्रस्तावित व्यवसाय कर तथा सम्पत्ति करमा पौष मसान्त भित्र कर बुझाउने करदातालाई आ.व. २०८२/०८३ को वार्षिक करमा १० प्रतिशत छुट दिइने छ । यो नीतिले करदातालाई प्रोत्साहित गर्ने छ र समयमा कर तिर्ने भावनाको विकास हुने अपेक्षा गरिएको छ ।
१२. गत आ.व. सम्ममा लामो समय देखि बक्यौता रहेको व्यवसाय कर चालु आ.व. को पौष मसान्त सम्म भुक्तानि गर्दा लाग्ने सबैखाले जारिवाना छुट दिइने छ । माघ १ गते देखि एकमुष्ट २० प्रतिशत जरिवाना लगाउने नीति लिईएको छ । चालु आ.व.मा नया दर्ता हुने व्यवसायको हकमा छुटको व्यवस्था लागू नहुने नीति लिइएको छ ।
१३. अत्यावश्यकिय बैठक, तालिम तथा कार्यक्रम वाहेकका अन्य बैठक तथा गतिविधिहरुका लागि मितव्ययीताको सिद्धान्त अवलम्बन गर्ने नीति लिइएको छ ।
१४. स्थानीय करलाई राजश्व विज्ञ परामर्शदाताको माध्यमबाट राजश्व सम्बन्धी अध्ययन गराई प्राप्त तथ्य र प्रतिवेदनका आधारमा सरोकारवालाहरुको सहभागितामा स्थानीय करको पहिचान तथा करलाई परिभाषित गरी नगरवासीहरुलाई उत्तरदायी बनाइने छ ।
१५. वैदेशिक अध्ययनको लागि बहालकरको हकमा मासिक बहालको २ % मात्र बहाल कर लाग्ने प्रस्ताव गरेको छु ।
१६. आ.व. २०८२/८३ को सरसफाई शुल्क २०८२ आश्विन सम्म अग्रिम भुक्तानी गरेमा १ महिना बराबरको सरसफाई शुल्क मिनाहा गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरु,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनका लागि बजेट श्रोत अनुमान तथा खर्च प्रस्ताव सम्बन्धी संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तिय समानीकरण अनुदान तर्फ १५,३७,००,०००। (पन्ध्र करोड सौतीस लाख) सशर्त अनुदान तर्फ रु ७२,४४,००,०००। (बहत्तर करोड चौवालीस लाख रुपैया मात्र), समपुरक अनुदान तर्फ रु २,२४,००,०००। (दुई करोड चौविस लाख रुपैया मात्र), विशेष अनुदान चालु तर्फ रु १,३०,००,०००। (एक करोड तीस लाख रुपैया मात्र),

प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान तर्फ रु २,१६,८२,०००। (दुई करोड सोह्र लाख बयासी हजार रुपैया मात्र), शसर्त अनुदान पुजिगत तर्फ रु २,००,०००। (दुई लाख रुपैया मात्र) समपुरक र विशेष अनुदान १,००,००,०००। (एक करोड रुपैया मात्र) संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको राजश्व बाँडफाँड रु १५,१२,६०,८०८। (पन्ध्र करोड बाह्र लाख साठी हजार आठ सय आठ रुपैया मात्र) त्यसै गरी आन्तरिक राजश्व र अनुमानीत बैंक मौज्दात सहित रु. २१,२९,१५,७६०। (एककाइस करोड उन्तीस लाख पन्ध्र हजार सात सय साठी रुपैया मात्र) समेत गरी जम्मा रु १,३०,९५,५८,५६९। (एक अरव तीस करोड पन्चानव्वे लाख अन्ठाउन्न हजार पाच सय उन्सत्तरी रुपैया मात्र) आय अनुमान गरि सोहि वमोजि व्ययको व्यवस्था मिलाएको छु ।

सभाका अध्यक्ष महोदय

चालु आ.व. २०८२।०८३ को कुल आय अनुमान रु १,३०,९५,५८,५६९। (एक अरव तीस करोड पन्चानव्वे लाख अन्ठाउन्न हजार पाच सय उन्सत्तरी रुपैया मात्र) लाई देहाय वमोजिम बाँडफाँड गरी देहाय वमोजिमका अनुसूचीहरु सहित प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय,

नगर सभा सदस्यज्यूहरु,

अब म यस गरिमामय सभामा क्षेत्रगत विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१. आर्थिक विकास समिति तर्फ :

बागलुङ नगरपालिकालाई पर्यटन मैत्री नगरपालिका बनाउन नगर उपप्रमुख पर्यटन विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । कृषि तथा पशुपंक्षी मा आत्मनिर्भर बनाउन आत्मनिर्भर बागलुङ कार्यक्रम, सहकारी, जलस्रोत, सिंचाई लगायतका कार्यक्रमहरुमा रु.२,९७,०००००। (दुई करोड सन्तानव्वे लाख रुपैया मात्र अर्थात कूल विनियोजित रकमको २.२६ प्रतिशत विनियोजन गरेको छु ।

२. पूर्वाधार विकास तर्फ :

वडा तथा नगरस्तरीय योजना, चालु आ.व.का कमागत योजनाहरु,समपुरक कोष, मुक्तिनाथ बाबा परिक्रमा सडक,गलुवा भकुण्डे सडक, वलुहिल पर्यटकीय पूर्वाधार, निर्माणाधीन सहरी शासकीय पूर्वाधार आयोजना (NUGIP) आयोजनाको निर्माण सम्पन्न गर्न, नगरस्तरका निर्माणाधीन आयोजना सम्पन्न गर्न, आकस्मिक योजना लगायतका कार्यक्रमहरुका लागि रु. ३९,५१,३९,२८०। (उन्वालीस करोड एकाउन्न लाख उन्वालीस हजार दुई सय असी रुपैया मात्र) अर्थात कुल विनियोजनको ३०.१७ प्रतिशत विनियोजन गरेको छु ।

३. सामाजिक विकास तर्फ :

आर्थिक अभावको कारण स्वास्थ्य सेवा लिनबाट बन्चित नगर क्षेत्रका सम्पूर्ण दलित, मुस्लिम र माभी परिवारलाई लक्षित गरी नगर प्रमुख स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम, आवासीय विद्यालय, नगर प्रमुख शैक्षीक सुधार, नगर खेलकुद कार्यक्रम, विद्यालय शिक्षा, अनुदान तथा कार्यक्रम, नगर अस्पताल संचालन, दिवा खाजा, आधारभुत स्वास्थ्य सेवा लगायतका कार्यक्रमका लागि रु. ६४,४१,४४,९२०। (चौसठ्ठी करोड, एक्वालीस लाख चौवालीस हजार नौ सय बीस रुपैया मात्र) अर्थात कुल विनियोजनको ४९.१८ प्रतिशत विनियोजन गरेको छु ।

४. कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक खर्च, कार्यालयको समग्र कर्मचारी, पदाधिकारी, कार्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न रु १७,२४,४०,०००। (सत्र करोड चौविस लाख चालिस हजार रुपैया मात्र अर्थात कुल बजेटको १३.१६ प्रतिशत विनियोजन गरेको छु ।

५. सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र तर्फ :

नगर प्रमुख स्वरोजगार कार्यक्रम, विपद् व्यवस्थापन, उद्धार राहत कार्यक्रम, फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि जिरो वेस्ट कार्यक्रम, बालमैत्री स्थानीय शासन दिगोपना लगायतका कार्यक्रमका लागि रु. ६,८१,३४,३६९। (छ करोड एकासी लाख चौतीस हजार तीनसय उन्सत्तरी रुपैया मात्र) अर्थात कुल विनियोजनको ५.२० प्रतिशत विनियोजन गरेको छु ।

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय

नगर सभा सदस्यज्यूहरु,

अब म आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमले जोड दिएका प्राथमिकताहरुलाई आधार मानी तयार गरिएको चालु बजेटका मुख्य विशेषता संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

१. चालु आ.व.मा नियमित तर्फका कार्यक्रम तथा खर्चमा मितव्ययीताको सिद्धान्त अवलम्बन गर्ने नीति लिएको छु ।
२. राष्ट्रिय फल सुन्तला विपेश कार्यक्रम, गुरु किसान छनोट, कृषकहरुको सुविधाका लागि निशुल्क कृषि परामर्श सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, कृषि विमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने, तरकारी आत्मनिर्भर कार्यक्रम, मौरीपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम, गोठ तथा खोर सुधार कार्यक्रम, कृषि प्रदर्शनी कार्यक्रम, फलफुल प्याकेजिङ कार्यक्रम, विपन्न कृषक आय आर्जन कार्यक्रम र हेफर नेपाल संगको सहकार्यमा आत्मनिर्भर बागलुङ जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्ने गरी बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
३. बागलुङ नगरपालिकाको पशुपंक्षी विकास कार्यक्रम अन्तरगत बाखा प्रवर्द्धन कार्यक्रम, निशुल्क पशु परामर्श तथा औषधि उपचार सेवा, निशुल्क दिशा-पिशाव परिक्षण, पशु विमा, पशु वधशाला व्यवस्थापन, कुकुर सेल्टर हाउस निर्माण, निशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर, बहुवर्षिय घासको विउ वेना वितरण जस्ता कार्यक्रमहरुमा बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४. बागलुङ नगरपालिकाका २३-२८ वर्ष उमेर समुहमा रहेका जेन-जी पुस्तालाई स्थानीय सरकारका कार्यक्रममा सहभागी गराइ नगर पर्यटन विकासका क्षेत्रको प्रकृति, संस्कृति र सामाजिक स्थितिमा संलग्न हुने वातावरणका लागि बजेटमा आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
५. महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग गर्न अल्पकालिन महिला सेवाकेन्द्र मार्फत कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन गरिएको छ । हिंसा प्रभावित महिला संगै प्रभावित बालबालिका तथा पुरुषहरुलाई समेत सेवा दिनेगरी अन्तरपालिका सहकार्य र साभेदारीका काम गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
६. स्थानीय आपतकालिन सेवा सञ्चालनको क्षेत्र विस्तार गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७. हाम्रो समाजमा छोरी प्रति गरिने असमान व्यवहार, भ्रुण हत्या र लैंगिक विभेदलाई न्यूनिकरण गर्न विगत आ.व. देखी शुरु गरिएको नगरको छोरी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु ।
८. बागलुङ नगरपालिकाद्वारा सहकारीको क्षेत्रमा गरिएका विविध कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिन तथा अन्य कार्यक्रमहरु संचालन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
९. कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षाकोषको सुरुवातका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०. प्राकृतिक प्रकोप, भौपरी आउने परिस्थिती तथा आकस्मिक आयोजनाहरुका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
११. शहिद, घाइते, बेपत्ता परिवारको सम्मान, राहत र तालिमका लागि कोषको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१२. नगर उप-प्रमुख पर्यटन विकास तथा साना पूर्वाधार कार्यक्रम लागु गरी विभिन्न पर्यटकिय गतिविधि संचालन गर्न तथा भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१३. आन्तरीक तथा बाह्य पर्यटकहरुलाई बागलुङ बजार प्रवेश सुविधाका लागि मालढुङ्गा, कालिका मन्दिर गेट, बागलुङ बजारमा नियमित बस संचालन गरिने छ । यो कार्यक्रम प्रसिद्ध भैरवस्थान र पञ्चकोटमा सञ्चालनका लागि समेत पहल गरिने छ । पर्यटकीय क्षेत्रमा निशुल्क इन्टरनेटको व्यवस्था मिलाइने छ । नगर पर्यटन सूचना केन्द्र स्थापना गरिनेछ । निजी क्षेत्र संगको साभेदारी र सहयोगमा पर्यटन संग सम्बन्धित आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । ढोरपाटन प्रवेशका लागि बागलुङ बजारमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिने छ । बागलुङका पर्यटकीय गन्तव्यहरुको नियमित प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धनका लागि डकुमेन्ट्री तयार गरिने छ । नगरका उपयुक्त स्थानमा डिस्प्ले बोर्डको व्यवस्था गरिने छ ।
१४. सरकार तथा निजी क्षेत्रसागको साभेदारी तथा सहयोगमा युवा मार्फत आर्थिक विकास, उत्पदन, शिप र उत्पादन वृद्धिका लागि युवा स्वरोजगार केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधी तयार गरी कार्य गर्न पहल गरीने छ ।
१५. चाडपर्व लक्षित गरी सुपथ मुल्यमा चिनी, तेल आदि खाद्यान्नको सहजताकालागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
१६. निजी क्षेत्रलाई बागलुङ नगरको पर्यटन तथा पूर्वाधार क्षेत्रमा सम्भावित योजनाहरुको DPR तयार गरी लगानी/प्रोत्साहन/आकर्षणका लागि आह्वान गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
१७. नगरक्षेत्रका माध्यामिक विद्यालयका शिक्षकहरुलाई स्काउट तालिमका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

१८. बागलुङ बजार सहित १४ वटै वडाहरुमा सञ्चालित व्यावसाय तथा पसलहरुको सघन अनुगमन गरि तोकिएको मापदण्ड भित्र रही पसल सञ्चालनमा सहयोग र अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । सबै पसलहरुमा अनिवार्य रुपमा मूल्य सूची राख्न लागउने गरी बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ ।
१९. न्यायीक समितिबाट सम्पादन हुने हरेक कार्यलाई प्रविधिमैत्री र पारदर्शि बनाउदै लगिनेछ । यस्ता कार्यहरु बागलुङ इ-न्यायीक समिति सूचना प्रणाली मार्फत कार्यान्वयन गर्न बजेटमा व्यवस्था मिलाएको छ ।
२०. नगर क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने मौसमि फलफूल तथा तरकारी विक्रि तथा प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक बजेटको प्रवन्ध मिलाएको छ ।
२१. बागलुङ बजारका उपयुक्त स्थानमा कपडा बैंक स्थापनाकालागि प्रवन्ध मिलाएको छ ।
२२. बजार क्षेत्रलाई आकर्षक बनाउने गरी शौन्दर्यकरणको कार्यक्रम गर्नलाई आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छ ।
२३. स्थानीय मदिरा उत्पादनलाई स्वास्थ्यका मापदण्ड पुरा गरी उत्पादन र वजारीकरणमा सहयोग गर्ने र मदिराको आयातलाई निरुत्साहित गर्न तथा गाजा तथा भागो खेती मार्फत आयआर्जन गर्नको लागि संघ र प्रदेश सरकार समक्ष विद्यमान कानून संशोधन को लागि पहल गरी कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईएको छ ।
२४. स्वदेश तथा विदेशबाट फर्केका युवाहरुलाई स्वदेशमै उद्यमशिल बनाई उद्यमशिलता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रोत्साहनको नीति अनुरूप नगर प्रमुख रोजगार कार्यक्रमको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छ । साथै सुरक्षित आप्रवासन (सामी) कार्यक्रम संचालन गर्न नेपाल सरकार बाट प्राप्त अनुदान सहित थप कार्यको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
२५. बागलुङ नगर क्षेत्र भित्र रहेका श्रमिकहरुको सिप, अनुभव र व्यक्तिगत विवरण सहितको श्रमिक परिचय पत्र वितरण गरी आन्तरिक रोजगार सृजना गर्ने उद्देश्य सहित श्रमबैंक स्थापना गरी नगर प्रमुख रोजगार कार्यक्रम मार्फत रोजगार प्रदान गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
२६. बालमैत्री नगर घोषण गर्ने कार्यको सम्पन्न भए पश्चात यसको दिगोपना र स्थायीत्वका लागि पूर्वाधार निर्माण तथा अन्य कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
२७. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका सम्मान र प्रोत्साहन, स्वास्थ्य कर्मीहरुको क्षमता विकास साथै जेष्ठ नागरिक वृद्ध रोगी र आर्थिकरुपमा विपन्न नागरिकलाई निशुल्क स्वास्थ्य विमा संगै योग प्राकृतिक चिकित्सा र स्वास्थ्य परामर्शसेवा संचालका लागि आवश्यक कार्यक्रम तय गरी बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
२८. बागलुङ नगरपालिका वडा नं. १३ स्थित पैयुँपाटामा १५ शैयाको नगर अस्पतालको भवन निर्माण सम्पन्न गर्न संघ सरकार संग समन्वय गरि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ । उक्त अस्पतालको भवनबाट सेवा संचालन गर्न समेत आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।
२९. विद्यालय नर्स कार्यक्रम, एच.आई.भि. विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम, लागू औषध दुर्वेशनी तथा लैंगिक हिंसा नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
३०. बालबालिकाहरुलाई पूर्णखोप पाउने अधिकारको सुनिश्चित गर्दै अन्य नियमित खोप कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिई आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छ ।
३१. आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई नगर क्षेत्रका सबै वडामा निशुल्क ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड (भिडिओ एक्सरे) कार्यक्रमलाई आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ साथै महिलाहरुमा देखिने प्रजनन रुग्णताहरुको बैलैमा निदान गरी व्यवस्थापन एवं प्रेशण कार्यका लागि समेत आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
३२. स्वास्थ्य संस्थाको न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यक्रम मार्फत गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी रुपमा लागू गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
३३. बागलुङ नगरपालिका अर्न्तगतका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा प्रयोगशाला विस्तार गर्ने उद्देश्यका साथ यस आर्थिक वर्षमा पनि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।
३४. बागलुङ नगरपालिका मातहतका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई बालमैत्री, पोषणमैत्री र किशोरकिशारी मैत्री स्वास्थ्य संस्था घोषणा कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३५. स्वास्थ्य संस्थामा वर्ष भरी औषधी, औजार र उपकरण अभाव हुन नदिनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

३६. महामारी तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रतिकार्य योजनालाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
३७. खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि नगर खेलकुद विकास समिति गठन गरिएको छ । नगरका उपयुक्त स्थानहरूमा खेल पूर्वाधार निर्माण, खेलाडी प्रोत्साहन, राष्ट्रपती रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता, नगर स्तरीय खेलकुद कार्यक्रम तथा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलाडी सम्मान कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३८. विद्यार्थी शिक्षक प्रतिभा पहिचान, क्षमता विकास र पुरस्कार तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम, अति विपन्न दलित तथा सिमान्तकृत बालबालिकाहरूलाई शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धिको लागि छात्रवृत्ति कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३९. माग र आवश्यकताको आधारमा सरोकारवालाको सक्रिय सहभागितामा सहभागितामूलक निर्णय र शैक्षिक कार्यक्रमको कार्यान्वयन र गुणस्तर सुधार गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४०. शैक्षिक उपलब्धीलाई स्तरीकरण र आधुनिक मूल्यांकन प्रणाली स्थापना गर्नका लागि बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
४१. शिक्षा लाई शिप र कला युक्त बनाउनका लागि Friday for future कार्यक्रमकालागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४२. मालढुङ्गामा प्रहरी विट तथा सूचना बोर्डको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४३. नगरको खेलकुद समग्र विकासका लागि मेयर कप फुटबलशिर्षकमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४४. बजार क्षेत्रमा दोहोरो नाली र फुटपाथ सहितको सडकको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४५. यस वर्ष पिउने पानीको व्यवस्थाको लागि २ स्थानमा डिप-बोरिङ खानेपानी आयोजनाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४६. संघीय सरकार शसर्त अनुदान तर्फ शैक्षिक पहुँच, सुशासन गुणस्तर प्रवर्द्धन, विद्यार्थी प्रयोगात्मक कार्यक्रम, मेन्टरीङ (नयाँ शिक्षकलाई अनुभवी शिक्षकद्वारा शिक्षण गर्न सिकाउने) कार्यक्रम, छात्रवृत्ति, नमूना विद्यालय संचालन लगायतका कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
४७. बागलुङ नगरपालिका वडा नं. ११ भौगोलिक दृष्टिकोणबाट अति दुर्गम क्षेत्र भएकोले विगत वर्षमा जस्तै यस वर्ष पनि रायडाँडा विशेष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४८. बागलुङ नगरपालिकाको गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेका सहरी शासकीय आयोजना अन्तर्गत पूर्वाधार निर्माण, मुक्ति बाबा परिक्रमा सडक, बागलुङ नगरपालिका वडा नं. ९ स्थित बलुहिल आयोजना, नगर प्रमुख स्वास्थ्य विमा, बजार क्षेत्रभित्रको कालोपत्रे, फुटपाथ र ढुङ्गा छपाई, पोषण प्रवर्द्धन र परिवार स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रम, बाल तथा मातृ मृत्युदर न्यूनीकरणका लागि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, नगर प्रमुख जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम, क्लिन बागलुङ कार्यक्रम मार्फत जिर्रो वेष्ट कार्यक्रम संचालन लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४९. केन्द्र तथा प्रदेश बाट समपुरक लागनीका लागि स्वीकृत आयोजनाहरूका लागि साभेदारी बापत लाग्ने आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५०. नगरस्तरीय पूर्वाधार निर्माणका लागि एकमुष्ट रु. तीन करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु । साथै चालु आ.व.मा भुक्तानी गर्न बाँकी रहने दायित्व आगामी वर्षमा भुक्तानी गर्नुपर्ने भएकोले सोको लागि समेत बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५१. १ नं. वडा देखी १४ नं. वडा का साना पूर्वाधार निर्माण तथा वडा स्तरीय कार्यक्रम सञ्चालनका लागि रु ६ करोड ४० लाख रुपैयाँ विनियोजनको व्यवस्था मिलाएको छु ।

नीति, कार्यक्रम र बजेटले व्यवस्था गरेको प्राथमिकता र मुख्य विशेषताको सार निम्नानुसार प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

क) सुशासन प्रवर्द्धन, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, सामाजिक न्याय, समावेशीकरण र सन्तुलित विकास ।

ख) आत्मनिर्भर हुदै उत्पादकत्व वृद्धि र व्यवसायीकरण

ग) उपलब्ध मानव संसाधन तथा आन्तरिक स्रोतको परिचालन

घ) दीगो विकासका लक्षहरूको प्राप्ति र बातावरणिय सन्तुलनमा जोड

ङ) नगरका आधारभूत आवश्यकताको पहिचान र सामाजिक परिचालन मार्फत विकासमा जनसहभागिताको सूनश्चितता

च) आन्तरिक रोजगारी वृद्धि र सुरक्षित वैदेशिक रोजगार संग गरिवी न्यूनिकरण

छ) सूचना प्रविधिको प्रयोग, निजी क्षेत्र संग सहकार्य गर्दै आर्थिक विकासमा टेवा

अन्तमा, आगामी आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ का लागि विनियोजित बजेट तथा प्रस्तावित कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनका लागि स्थानीय आन्तरिक कर दस्तुर, संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुन सक्ने सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान र विशेष अनुदान समेतका श्रोतका आधारमा विनियोजनको व्यवस्था मिलाएको छु । बजेटले लक्षित गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरुको लक्ष प्राप्तीका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार, स्थानीय आम नगरवासीहरु, स्थानीय सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरुबाट अधिकतम सहयोग र सुझावका लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछु । बजेट निर्माणका क्रममा साथ र सहयोग गर्नुहुने नगर प्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, वडा अध्यक्ष एवं कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु, वडा सदस्यज्यूहरु, स्थानीय सरोकारवालाहरु उद्योगी व्यवसायी तथा समाजसेवीहरु र संलग्न कर्मचारीहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ।

राजु खड्का

नगर उप प्रमुख